

عنوان مقاله:

زمینه های دیرپایی حکومت دودمان های محلی اتابکان لرکوچک و اردلان

محل انتشار:

تاریخ نامه ایران بعد از اسلام، دوره 10، شماره 21 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

علی قاسمی - استادیار دانشگاه شهید چمران اهواز

علی طاهری - دانشجوی دکتری تاریخ دانشگاه تربیت مدرس تهران

خلاصه مقاله:

نگاهی به تحولات سیاسی تاریخ ایران پس از اسلام نشان می‌دهد که دوران حکمرانی دودمان‌های محلی ایرانی‌تبار اتابکان لرکوچک (۵۵۰-۱۰۰۶ ق.م و اردلان (۵۶۴-۱۲۸۴ ق.م) در مقایسه با بسیاری از خاندان‌های حکومت‌گر مرکزی و محلی- از دوام و پایداری سیاسی بیشتری برخوردار بوده است. بر این اساس، مقاله‌ی پیش رو با رویکردی تطبیقی- تاریخی و با تحلیل منابع و مدارک تاریخی، در پی تبیین زمینه‌های دیرپایی دودمان‌های محلی اتابکان لرکوچک و اردلان است. نتیجه‌ی پژوهش نشان می‌دهد که درباره‌ی دوام و ثبات بیشتر فرمان‌روایی خاندان‌های مذکور، باید تأکیدی اساسی بر روی عامل جغرافیایی کرد. شرایط جغرافیایی مناطق لرستان و کردستان موجب سخت‌گذری این نواحی، امکان ساخت دژهای دفاعی استوار و بهره‌گیری از موقعیت سوق‌الجیشی این نواحی- به ویژه در دوره‌های متاخرتر- را فراهم ساخته بود. همچنین، تحت تأثیر جغرافیای این مناطق، اساس ساختار اجتماعی بر مبنای نظام ایلیاتی شکل گرفته بود که جمعیت عمده‌ی آن را ایلات لر و کردی تشکیل می‌دادند که با حاکمان محلی پیوندهای قومی و فرهنگی داشتند؛ و بنابراین، بیشترین حمایت را از آن‌ها به عمل می‌آوردند. از سوی دیگر، این موضوع سبب بذل توجه بیشتر و انجام اقدامات رفاهی و عمرانی گسترده‌تر توسط حکام این سلسله‌ها می‌شد، که نتیجه‌اش افزایش مشروعیت این دودمان‌های محلی بوده است. سرانجام، اجرای سیاست‌هایی مانند اعلام تابعیت به‌هنگام نسبت به قدرت‌های بزرگ‌تر و گهگاهی انجام وصلت‌های سیاسی نیز، بر وضعیت پایداری سیاسی و مصونیت آن‌ها در برابر خطرات احتمالی می‌افزود.

کلمات کلیدی:

دیرپایی، جغرافیای طبیعی، جغرافیای سیاسی- اجتماعی، اتابکان لرکوچک، اردلان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1565716>

